

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 34
október 2024
cena 1,90 eura

10

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Svedomie nehľadá v zákonoch

NÁŠ ROZHOVOR

Janko Havlík a Viliam Balšan mali dve veci spoločné - podlomené zdravie a titul politický väzeň. Kto prešiel tortúrou komunistických vyšetrovačiek mohol pribrať iba ak na duchu. Obaja boli národnými súdmi označení za vlastizradcov. Jeden slúžil Cirkvi, druhý Slovenskej armáde. Havlík dostal pätnásť rokov a Balšan trest smrti. Ten mu napokon zmenili tiež na pätnásť rokov odňatia slobody, a to iba preto, že jeho manželka čakala štvrté dieťa. Havlík bol 31. augusta 2024 v Šaštíne blahorečený. Na druhý deň prišla do redakcie najstaršia dcéra pána Balšana, **Lubomíra PRAŽENKOVÁ** a so smútkom v hlase sa priznala, že v rozhovore pre Svedectvo (č. 6/2023) niečo zamlčala.

● Čo také, že na očiach vám vidno, ako vás to trápi?

Lubomíra Praženková

Foto Eva Zelenayová

Po smrti nášho otecka v roku 1991 som sa s bratom vybrala na Oravu, za oteckovým spoluväzňom Jozefom Letrichom. Chceli sme sa dozvedieť viac o tom, čo otecko prežil vo väzení, lebo on o tom nechcel hovoriť. Pri prepustení na slobodu musel podpísať mlčanlivosť a on bol

taký svedomitý, že to aj dodržal. Veľa sme sa od pána Letricha dozvedeli a teraz, po blahorečení Janka Havlíka, mi zavolała manželka už tiež nebohého Letricha a vyčítala mi, že som v rozhovore nepovedala o tom, ako Havlík pomáhal môjmu oteckovi vo väzení. **Pokračovanie na 10. strane**

V čísle

Ján Litecký Šveda
Prevychovávať a trestať

2

Spýtali sme sa
Márie Helexovej,
rod. Babalovej

3

Eva Zelenayová
Keď sa objíme čechoslovák s komunistom

3

Zasadala Výkonná rada PV ZPKO

4-5

Ján Brodňanský
S medailou do Štítnika

6

Eva Zelenayová
Arpád Tarnóczy prezidentom

7

Juraj Vrábek
Pavol Peter Gojdič, OSBM

8

Marián Tkáč
Kto teda vládne svetu?

9

ročník 34 • október 2024

Prevychovať a trestať

Tieto riadky píšem v septembri, keď sa začína školský rok. Ale nebude to o výchove detí, hoci by bolo o čom. Napríklad ako sa presadzujú spôsoby anti-výchovy a zákaz akéhokoľvek trestania, čo z detí urobí len dezorientovaných nešťastníkov, ktorí si potom nevedia pomôcť v tvrdom svete dospelosti a hľadajú útechu v drogách. Niektorí tvrdia, že je to úmysel so snahou zničiť kresťanskú Európu. No možno je to skôr nadvláda hlúposti, ako sprievodný jav masovej demokracie.

Tento úvodník však bude o výchove dospelých. A o ich trestaní, ktoré na rozdiel od trestania detí tu máme na každom kroku. Pokroková, resp. progresívna mládež si povedala, že tých zadubených starcov, čo sú sto rokov za opicami, treba konečne poriadne prevychovať. A vždy sa pýtam: kde berú v sebe títo ľudia toľko bezočivosti, spupnosti, že sa bez zaváhania podujmú súdiť a šikanovať svojich dospelých spoluobčanov? Nota bene v demokratickej spoločnosti? No ako vidíme, práve tí zakomplexovaní primitívi, navyše so zločineckou červenou výchovou, milujú trestať – od tupého vraha Rašlu až po progresívnych hochštaplerov, ktorých na to splnomocnili ich páni.

Pozor, je len jedna inakosť

Začína to zdanlivo nevinne – v takom supermarkete, keď nie ste ochotní učiť sa každú chvíľu iný algoritmus na obsluhovanie samoobslužných pokladní a nemáte tú najnovšiu bankomatku, tak vás nechajú čakať 15 minút na jednu – dve pokladne s obsluhou. Náš zákazník náš pán! To ani moji rodičia ma nenechali toľko kľačať, keď som niečo viedol. Najnovšie v progresívnej Bratislave zaviedli nový druh parkovania, kde sa nedá platiť v hotovosti. (!) No žiadny škandál z toho nie je, veď súdruhovia novinári presne vedia, čo majú a čo nemajú kritizovať. A tak môj priateľ, ktorý z času na čas došiel autom z kúta Petržalky dať si so mnou nealkoholické pivo do útulnej záhradky a porozprávať sa, po masnej pokute už prestal chodiť do mesta, keďže nie je ochotný meniť svoj starožitný mobil, na ktorý si už zvykol a robí si ďalšiu vysokú školu na ovládanie najnovšej techniky. Ako je to v jednej mojej pesničke: „Pokrokoví ultra rýchli okupujú svet, ak je niekto primrznutý, tak ho vypnú hneď.“ Takto bezohľadne sa nesprávali ani feudáli k svojim poddaným.

A ďalšie tresty už čakajú. Ak ste nedaľbože iný, ako je súčasne hlásaná inakosť, ktorá je presne definovaná, má svoje neporušiteľné zákony, dokonca aj jednotnú celosvetovú vlajku, máte problém. Iná inakosť sa nielen že nepripúšťa, ale oproti tej humanistickejšie dokonalej je vlastne zločinecká. Čiže prípad pre NAKU, ako sa o tom nedávno presvedčil náš člen, politický väzeň Tóno Selecký. Žeby si dal repete?

Ale sú aj iné tresty. Nemusia byť vždy brachiálne, ale zato môžu byť o to nechutnejšie. Jeden z nich je, že vám naplujú do tváre. Ste bigotný kresťan a nechodíte do nočných klubov pozeráť nechutné sexuálne akty? Tak vám ich predvedieme v divadlách, isteže z vašich daní,

alebo rovno na námestiach. A ak sa dokážete takým podujatiam vyhnúť, zďaleka ste nevyhrali, veď celosvetová vlajka „inakosti“ už visí všade. Jeden taký pluvanec do tváre, aj s olympijským rozbehom, dostali milióny milovníkov športu, ktorí si chceli pozrieť otvorenie olympijských hier v Paríži. Bola to navyše obrovská zbabelosť a podlosť, taká typická pre ľavičiarov intelektuálov, veď v takom podniku môžete aj protestovať, tu ste mohli iba trísť sedieť, alebo nadávať svojim štyrom stenám. Za tým už mohla byť iba šíalená nenávisť, vhodná už aj pre záujem psychiatra. Bolo to až symbolické, ako scéna z Francúzskej revolúcie, kde na káre vezú bezmocných ľudí s poviazanými rukami na giloitínu. A tam sa popravovalo tiež masovo.

Dajte sa prevychovať

Ďalší z fenoménov, ktorého absolútne ľživé nastolenie ako „vážneho“ predmetu diskusie a následné zneužitie na šikanovanie a trestanie ľudí je rasizmus. Samozrejme, ten antibelošský, ale túto tému si necháme nabudúce. Vráťme sa však ešte na chvíľu do Paríža. Hádám ani netreba opakovať, že naše bolševické progresívne dietky sú všetci odchovanci Francúzskej revolúcie. A jej spôsobov, o ktorých veľmi výstižne napísal už jej súčasník G. Ch. Lichtenberg: „Voľakedy pri presvedčaní bola snaha odstrániť nevhodný názor bez toho, aby sa dotklo hlavy, vo Francúzsku na to idú rýchlejšie: názor sa odstráni zároveň s hlavou.“ U nás sa síce hlavy (zatiaľ?) neodstraňujú, to iba keď nejaký bojovník „proti zlu“ chyť do ruky pištoľ. Ale tie s nevhodným názorom sa dokonale izolujú – lepšie ako vo väzenských samotkách, či už vylúčením zo všeobecnej komunikácie z masmédií alebo zamlčovaním. Ozajstný totalitný systém poznáte aj podľa toho, ako orwellovsky vymazáva spomienku na predkov.

Keďže máme takmer dokonale „priesvitné“ strážne veže, ba aj súčasné „tekuté“ mreže sú ešte pevnejšie ako tie trojcentimetrové prúty z ocele, mali by sme si na to každodenné trestanie pomaly zvyknúť. A hlavne – dať sa prevychovať. Aspoň podľa zámerov tých najosvietenejších ochrancov demokracie, ktorú podobne ako komunisti chcú mať úplne dokonalú, aj s dokonale vycizelovanou slobodou slova, keď každé, akokoľvek malé vybočenie, sa bude musieť drakonicky trestať. Veď predsa ide o blaho celého ľudstva! Tam sú fakty a skutočnosť predsa nepodstatné. A táto moc všetkých politických príživníkov a samozvancov z NVO nakoniec, ako v knihe „Dozerať a trestať“ píše Michel Foucault, produkuje realitu, a pôsobivé „rituály pravdy“. (Mimochodom, Foucault je jeden z mála ľavičiarov intelektuálov, ktorý sa dá čítať s úžitkom.)

Kedy sa dočkáme budovania ozajstnej demokracie, informovanej a nie manipulovanej, kde jeden z najdôležitejších prvkov okrem nezaujatého pohľadu na skutočnosť je schopnosť znášať rozdiely bez nenávisťi, je zatiaľ vo hviezdach.

Ján Litecký Šveda

predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja ● **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] ● **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová ● **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Bruno Čanádý, Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Jozef Rydlo, Juraj Vrábek a Eva Zelenayová ● **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 ● **Telefón:** 02-5263 8156 ● **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk ● **webová stránka:** www.pv-zpko.sk ● **IČO:** 00679879 ● **Cena jedného výtlačku: 1,90 EURA** ● **Predplatné 20 EUR**/kalendárny rok ● **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. ● **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 ● **EV:** 3851/09 ● **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. ● **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** ● **ISSN:** 1338-404X ● **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

SPÝTALI SME SA

**Márie Helexovej,
rod. Babalovej**

● Ako sa vám žije dnes?

Som dcéra otca, ktorý ako mladý človek strávil za svoje presvedčenie a životné postoje pár rokov v Jáchymove. Holými rukami doloval urán a s jeho chabou postavou bojoval o kúsok kvalitnej stravy, ktorú mu však odopierali. Keď som sa zahĺbila do jeho spomienok, napísaných jeho vlastnou rukou, tiekli mi slzy po tvári. Mnohé som o tomto období rozkvetu Česko-Slovenska a politických obetí, medzi ktoré

patril aj on, netušila. Pred revolúciou táto téma bola doma tabu, až po roku 1989 sa o Jáchymove začalo hovoriť.

Inak otec bol celoživotný protikomunistický bojovník. Hlas Ameriky paradoxne každé ráno počúval na ruskom rádiu.

V roku 1989 sme si mysleli, že sa niečo zmení. Na veľkých námestiach sa spievalo o pravde a láske, no opak sa stal pravdou. Súdruhovia zmenili kabáty, ich odchované detičky a vnuci sa nanominovali všade. Tak ako kedysi pred voľbami hlásali komunisti, aby išli do všetkých politických strán a boli všade. Naučili sa kolaborovať s novými príležitosťami a zničili všetko. Vráťane pravdy a lásky v národe.

Odhliadnuc od tejto pravdy, ktorú vidia hlavne ešte žijúce obeť komunizmu a ich deti, možno aj vnuci, dnes mnohí poznačení Jáchymovom.

Pokračovanie na 7. strane

Keď sa objíme čechoslovák s komunistom

Vystúpenie poslanca NR SR za KDH Františka Mikloška v rozprave k odvolávaniu z funkcie podpredsedu NR SR Michala Šimečku vyvolalo množstvo reakcií. Pozitívnych aj negatívnych. No predovšetkým znovu upriamilo pozornosť na KDH. Mikloško si mohol dovoliť vlastné videnie minulosti, lebo nemá v parlamente oponenta. A netreba zabúdať na to, že poslanci majú imunitu na prejavy v rokovacej sále parlamentu a mnohí to aj hojne využívajú. Ich slová mieria k novinárom a rátajú s tým, že cez nich dostanú svoje posolstvo k občanom. Preto ich reakcie nemajú nijakú argumentačnú hodnotu, zväčša ide o primitívnu dehonestáciu súpera v politike. Dôkazom, že na mnohých voličov to platí je Matovič v parlamente, Čaputová donedávna v prezidentskom paláci.

Mikloško obhajoval rodinu Šimečkovcov, rodinu, ktorá prišla v 50. rokoch z Česka učiť na Slovensko marx-leninizmus. To bol starý otec dnešného predsedu Progresívneho Slovenska, Milan Šimečka. Aký posun v ideológii medzi starým otcom a vnukom medzitým nastal? Nijaký, tak ako komunisti rozkladali morálku, tak ju rozkladajú aj progresívcovia. Mikloško ocenil Šimečkovcov, že sa zasadili „za zblíženie kresťanského a sekulárneho disentu na Slovensku“. Až tak, že po roku 1989 si „kresťanská“ strana

(KDH) vybrala za koaličného partnera pretransformovanú komunistickú stranu (SDL)! Plnú bývalých vedúcich funkcionárov KSS! KDH, tak ako čechoslovakistickí Šimečkovci, nemalo nijaký vzťah k Slovensku. Hlasovalo proti Deklarácii o zvrchovanosti SR, proti Ústave SR, bolo

SLOVO SVEDECTVA

proti zániku spoločného štátu Čechov a Slovákov. Bežnému občanovi, nezaujímajúcemu sa o politiku stačí, čo povie politik z pre neho najpriateľnejšej strany. Pre kresťanov je to predovšetkým KDH. Videli sme to v predchádzajúcich prezidentských voľbách: Mikloško podporil Bezáka, Bezák podporil Čaputovú a najmä na Orave volili podpredsedníčku progresívcov Čaputovú!

Čím však Mikloško v rozprave musel vyvieť z miery každého politického väzňa komunizmu bola obhajoba Nadácie Milana Šimečku. Nadácia je podľa neho „symbolický odkaz Milana Šimečku. Vznikla ako prvá nadácia na Slovensku v roku 1991. Som jedným zo zakladateľov tejto nadácie. Hneď od svojho vzniku nadácia spracovala projekt Oral history 20. storočia na Slovensku. Sú v nej svedectvá súčasníkov na témy československé vzťahy za prvej republiky, holokaust, vystaňovanie Nemcov počas druhej svetovej vojny a po nej výmena obyvateľstva medzi Maďarskom a Slovenskom po

druhej svetovej vojne, prenasledovanie komunistami v rokoch 1948 až 89. V archívoch Šimečkovej nadácie je pre historikov uložená spomienka, pamäť 20. storočia, ktorú už nikto nemôže obnoviť, pretože všetci tí účastníci tohto storočia sú mŕtvi. Prečo to neurobil niekto iný?”

To pán Mikloško nevie? Alebo nechce vedieť. Organizácia politických väzňov komunizmu vznikla už v roku 1990. Má zhromaždený autentický materiál svedkov tejto doby, ibaže peniaze na spracovanie archívu chýbajú. A boli to práve vlády, v ktorých participovalo KDH, ktoré finančne likvidovali organizáciu s nesmiernym zázemím ľudí – pamätníkov i dokumentov. Teda to, čomu sa hovorí pamäť národa. Nie, pán Mikloško, pamäť národa na Slovensku nemôžu organizovať komunisti a čechoslovakisti. Napokon je tu Ústav pamäti národa. Zbudli ste? Takže zbytočne fabulujete, že Šimečkova nadácia je jediná a tá pravá, ktorá sa má starať o uchovanie pamäti národa. Klamete tak, ako ste oklamali kardinála Korca v prípade Róberta Bezáka. Pamätáme sa. A niektorí si pamätajú aj vás z čias disentu a prehovorili. Práve preto, aby sa zachovala pamäť národa. Voličov možno oklamete, ale nie politických väzňov komunizmu.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Zasadala Výkonná rada PV ZPKO

Máme medaily k 35. výročiu založenia organizácie

Vo štvrtok 19. septembra 2024 sa v bratislavskom ústredí PV ZPKO zišli členovia výkonnej rady (VR) našej organizácie z celého Slovenska. Schôdzu otvoril a prítomných privítal predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda. Oboznámil ich o splnení úloh z minulej VR, ktorá sa konala 21. februára 2024. Išlo predovšetkým o vydanie jubilejných medailí k 35. výročiu vzniku organizácie (pod pôvodným názvom KPVS) a o zorganizovaní 16. snemu PV ZPKO.

Medaily, ktorých výrobu sponzoroval pán Tomislav Jurik, boli viacerým našim členom odovzdané na 16. sneme v Žiline 21. júna 2024. Autormi grafického návrhu sú umelci Barbara Neumannová a Ján Jura. Podrobný popis medaily je vo *Svedectve* 9/2024 z pera predsedu Jána Liteckého Šveda. Predseda požiadal členov VR, aby navrhli ďalších laureátov, s krátkym životopisom a zdôvodnením, ktorým by bola medaila odovzdaná v rámci pietneho aktu na Cintoríne Vrakuňa 17. novembra 2024. Milan Kováč z pobočky PV ZPKO v Prievidzi požiadal dodať návrhy na ďalších laureátov ústrediu v Bratislave do 1. novembra 2024.

Predseda sa poďakoval za účasť našich členov na Jáchymovskom pekle. Predovšetkým podpredsedovi PV ZPKO Štefanovi Novákovi z Košíc, Márii Dvorčákovej, predsedníčke RO PV ZPKO v Prešove a ďalším. Vďaka sponzorstvu pána RNDr. Tomislava Jurika bola v Jáchymove a okolí jedna trieda Gymnázia z Levoče. Štefan Novák i Mária Dvorčáková na pietnych aktoch aj vystúpili.

Ďalej sa na VR konštatovalo, že Tomislav Jurik sponzoroval aj vydanie knihy rozhovorov Evy Zelenayovej *Zrkadlenie II.* – 5000 kusov! Trošku to prehnal, to sme mohli vydať 10 titulov po 400 kusov, ale Pán Boh zaplať.

Ján Litecký Šveda (v strede) vedie rokovanie výkonnej rady.

Foto Eva Zelenayová

Veteráni, ozvite sa!

Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj vyzval záujemcov o udelenie titulu veterána protikomunistického odboja, aby mu to oznámili.

Na VR zaznela informácia, že Arpád Tarnóczy, čestný predseda PV ZPKO, sa stal prezidentom Slovenskej asociácie Maltézskych rytierov. Rozhodnutie veľmajstra Frá Johna Dunlopa a Veľrady Rádu z 30. apríla 2024 bolo slávnostne vyhlásené na sv. omši 16. septembra 2024 v Dóme sv. Martina v Bratislave. Svätú omšu slúžil arcibiskup Stanislav Zvolenský, koncebroval aj náš duchovný Ján Košiar, ktorý je aj magistrálnym kaplánom ZRMR. Prítomní boli viacerí predstavitelia – priorí Rádu z okolitých krajín ako aj hlavný veliteľ z Ríma Frá Emmanuel

Rousseau a nechýbal ani apoštolský nuncius v SR arcibiskup Nicola Girasoli. Na slávnosti sa tiež zúčastnil prezident SR Peter Pellegrini. Pozvanie prijal aj náš predseda Ján Litecký Šveda s manželkou ako aj šéfredaktorka *Svedectva* Eva Zelenayová. Náš čestný predseda PV ZPKO a prvý prezident Slovenskej asociácie Maltézskych rytierov Arpád Tarnóczy vo svojom príhovore privítal aj našu organizáciu PV ZPKO, ktorej bol 9 rokov predsedom.

Duchovný PV ZPKO Ján Košiar podal prítomným členom VR informáciu, že blahoslavený Don Titus Zeman SDB by mal byť vyhlásený za patróna politických väzňov. Vyplýva to z korešpondencie s pánmi biskupmi a Apoštolskou nunciatúrou. Naša organizácia PV ZPKO, KPVS i Svetové združenie

politických väzňov z Popradu dali túto žiadosť aj do uznesení svojich snemov, ktoré boli doručené Konferencii biskupov Slovenska.

Na doplnenie archívu PV ZPKO sú potrebné čísla *Svedectva* z roku 2006. Kto ich má doma, mohol by ich posunúť na ústredie do Bratislavy.

Čo s našou budúcnosťou?

V Zborove, rodnej obci predsedu Jána Liteckého Švedu, sa chystá odhalenie tabule odvečeným do gulagu.

Plánuje sa návšteva väznice v Ilave – 28. októbra 2024 – 20 ľudí. Kto má záujem, najmä tí, čo tam ešte neboli, nech sa čím skôr prihlásia u Stanislava Porubčana. Je potrebné nahlásiť číslo občianskeho preukazu.

O návšteve väznice v Želiezovciach na budúci rok, rozhodne VR vo februári 2025.

Členovia VR vyslovili počudovanie, že Ministerstvo vnútra SR z dotácie, ktorá v roku 2024 bola o 100 percent vyššia ako za ministra Romana Mikulca a Ivana Šimka, aj tak neumožňuje financovať vydávanie *Svedectva*. Otázka ostala nezodpovedaná. Juraj Vrábel v diskusii položil otázku, či v budúcnosti ostane naše *status quo*, alebo niečo zmeníme, aby nás pozývali na oficiálne podujatia – vláda, prezident, a pod. Uvidíme. Na slávnosť blahorečenia Jána Havlíka do Šaštína 31. augusta 2024 predseda PV ZPKO pozva-

Zľava Kvetoslav Gregor, Helena Halková, Alžbeta Loudová a Helena Hošťáková počas rokovania výkonnej rady.

Foto Eva Zelenayová

nie nedostal, KPVS áno. Ktovie prečo sme stále v nemilosti... V čísle 9/2024 sme k blahorečeniu Jána Hlavlíka uverejnili dva články.

Predseda Ján Litecký Šveda poznamenal, že sme žiaľ nechcená organizácia, sme jasní antikomunisti a preto nás nemajú radi. Sme *persona non*

grata, ale napriek tomu sa musíme udržať. Problém s cirkevnou hierarchiou je aj v tom, že komunisti v 50. rokoch zistili, že terorom Cirkev nerozvrátia a tak počas „normalizácie“ stavili na novú taktiku - infiltrovať Cirkev zvnútra. Čo sa im sčasti aj podarilo.

Rafael Rafaj dodal, že treba sa dožadovať priestoru v televízii, keď príde nové vedenie STVR.

Juraj Vrábel pripomenul, že v Košiciach spomienku na obete augusta 1968 organizovala KPVS a nie mesto Košice. Kvetoslav Gregor informoval, že má správy z okolia Ružomberka a Čadce, že vraj podporujeme SMER... Prítomní členovia VR s týmto tvrdením nesúhlasili.

Hospodárka Eva Litecká Švedová poznamenala, že sa slabo platí členské... (4 eurá) Rovnako zdôraznila, že do 1. novembra treba nahlásiť, kto príde do Bratislavy na pietny akt 17. novembra. Na záver rokovania VR Juraj Vrábel sa poďakoval šéfredaktorky Eve Zelenayovej za vynikajúcu úroveň nášho časopisu *Svedectvo*.

Vo vedení regionálnych organizácií PV ZPKO majú väčšinu ženy.

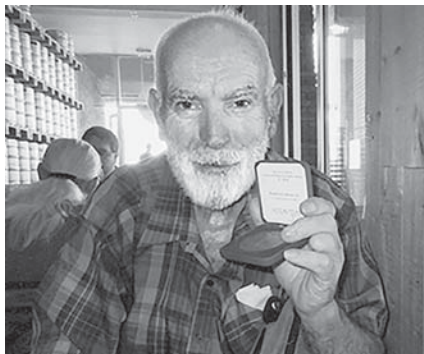
Foto Eva Zelenayová

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Nech nám komunisti nemútia vodu

Ladislav Solár (na snímke), žije v Bratislave, je členom regionálnej organizácie PV ZPKO v Nitre.

Jej predsedníčka Alžbeta Loudová navštívila pána Solára, aby mu, ako zaslužilému členovi, odovzdala pamätnú medailu organizácie. Rozhovor s pánom Solárom bol uverejnený vo Svedectve č. 1/2019. Stálo v ňom: „Utekal a utekal. Sedemkrát ušiel z väzenia, no vždy ho chytili. Nasledova-

vala korekcia a bitky na háku. Po nejakom čase už necítil vlastné telo. Vyrostal bez rodičov v detskom domove. Na banskej priemyslovke nevydžal, vzoprel sa. Stalinovi na nástenke nakreslil rohy a somárske uši. Vyhodili ho zo školy. Mal dvadsať, keď na volebnú miestnosť napísal: „Chceme slobodu, nech nám komunisti nemútia vodu!“ Nasledovalo štrnásť rokov väzenia.“

(red)

ŠtB: Prísne tajné

Na „svojich“ politických väzňov spomínali pod múrom leopoldovskej väznice naše členky aj z regionálnej organizácie v Banskej Bystrici. Je zarážajúce, že dnes sa za politických väzňov komunistického režimu považujú bývalí komunisti, napríklad Milan Šimečka a Miroslav Kusý, ktorí sa podieľali na etablovaní sa tohto totalitného režimu na Slovensku. Sú s nimi natačané filmy, propaguje ich televízia. Uvedomujú si ich tvorcovia, aké poslanstvo predstavujú? Ako sa mohli cítiť pozostalí po obetiach komunizmu napríklad 24. septembra t.r. pri sledovaní druhého programu STVR ŠtB: Prísne tajné? (zl)

Banskobystrická časť delegácie tohto roku v Leopoldove.

Foto Marek Murajda

Pani Mária Hollá (v strede) preberá medailu.

Foto archív

Ocenenie in memoriam

Dezider Greguš už 11 rokov nie je medzi nami, ale nitrianska organizácia PV ZPKO na neho nezabúda. Jej členovia navštevujú jeho hrob a aj tohto roku 29. augusta si na neho zaspomínali. Jeho dcéra Mária Hollá na oplátku zavítala do sídla organizácie, ktoré tohto roku zaplavila voda. Nebolo jednoduché dať do poriadku kanceláriu, ktorá, ako vidno, znova slúži našim členom. Dcéra pána Greguša prevzala medailu udelenú otcovi in memoriam za dlhodobú činnosť v organizácii a poďakovala sa za udržiavanie jeho pamiatky. (red)

Pál Sebök je v súčasnosti čulý a bystrý senior a žije v mestečku Štítnik, okres Rožňava. **Ján Brodňanský**

Na snímke zľava podpredseda PV ZPKO Štefan Novák, jubilant Pál Sebök, starostlivá švagriná a členovia RP PV ZPKO v Košiciach Ján Brodňanský a Rudolf Čičák.

Foto Roman Jesenský člen RP PV ZPKO v Košiciach

S medailou do Štítnika

Životné jubileum 94 rokov (28.8.2024) bola skvelá príležitosť navštíviť pána Pála Seböka, zaželať mu dobré zdravie a odovzdať pamätnú medailu k 35. výročiu založenia PV ZPKO. Medailu pánovi Sebökovi, členovi RP PV ZPKO v Košiciach, odovzdal podpredseda PV ZPKO Štefan Novák, ktorého sprevádzalo niekoľko členov našej organizácie.

Pán Pál Sebök bol odsúdený komunistickou mocou a na vlastnej koži si vyskúšal prevýchovu komunistickým režimom. Počas deviatich rokov prešiel väzeniami v Leopoldove, Ilave, Jáchymove či Pankráci. Trpké zážitky počas väzenia porozprával jubilant mladším členom organizácie. Spomenul najmä krutosť dozorcov a svoju neutíchajúcu vďačnosť pánu Bohu.

SPÝTALI SME SA

Márie Helexovej, rod. Babalovej

Pokračovanie z 3. strany

Tí, čo majú deti s rôznymi druhmi postihnutia cítia, ako sa prehĺbil dopad demagógie, ktorá nebola objektívne potrestaná. Postupne sa vniesla do celospoločenských sociálnych a ekonomických problémov celej dnešnej spoločnosti.

Som dcéra človeka, ktorý sa nikdy nevzdal. Po jeho smrti sa otvorili aj iné veci v rodine. Najmä mne sa narodil syn s viacnásobným postihnutím. Začala som s tým pracovať a nakoniec som zistila, že detí podobných môjmu synovi je oveľa viac. Ich predkovia, mnohí boli kedysi väzňami komunistických väzníc a lágrov, pretože nesúhlasili s vtedajším režimom. Moje zistenie ide ešte ďalej. Aj tí, čo poslúhali vtedajšej demagógii majú vnukov s rôznymi druhmi postihnutia.

Okovy Jáchymova žijú v nás

Nenazvala by som to spravodlivosťou. Ide skôr o dopad tlaku ideológie na fungovanie a psychické zdravie celej spoločnosti, ktorá je dnes na Slovensku v hl-

bokom úpadku. Krivka duševného zdravia ide prudko dolu.

Hľadám vlastnú cestu pochopenia a hlavne prijatia danej situácie. Pracujem s ľuďmi, ktorí sú produktom doby, čo nás všetkých poznačila. Snažím sa hľadať pravdu a učiť sa milovať skutočnou odpúšťajúcou láskou. Je to najťažšie. Lebo v ľuďoch je prirodzená túžba po pomste, satisfakcii, spravodlivosti.

Vždy sa pozerám na Ježiša Krista a pýtam sa prečo? Odpoveď je však už dávno napísaná. „Miluj bližného svojho ako seba samého.“ On ma učí sebaláske. Ak nemilujeme seba, so všetkým, čo k nám patrí, nemôžeme nič v živote zmeniť. Keď otec zomieral v apríli 2012, poslednú noc pred jeho odchodom som ho prosila o odpustenie za všetko, čím som mu v živote ublížila. Vtedy mi povedal: „Nie je čo. Keby všetky deti boli ako ty, bol by iný svet.“

A tak sa každý deň usilujem zmeniť postoj k niektorým traumám, ktoré nás i mňa ešte ovládajú. Mením svoje postoje k veciam, o ktorých sa tvrdí, že sa zmeniť nedajú. Tým, že ich po malých krokoch mením.

Odkaz pre vás priatelia: Viem, že ste zranení, aj ja som. Ale nenechám sa tým ovládať a už nie som obeťou; čas beží a meniť sa dá mnoho. Niekedy stačí trochu odísť od problému a pozrieť sa na neho z inej perspektívy.

Mám za sebou vyše dvadsať rokov práce s autistickým synom a mnohými inými diagnózami. On mi ukázal, že veci sa dajú meniť. Ak výsledky neprichádzajú hneď, treba byť trpezlivým a pracovať ďalej.

Mária Helexová, rodená Babalová je dcérou Ladislava Babalu, ktorého otec vyše šesť rokov bojoval v prvej svetovej vojne. Na Sibíri sa stretol s Milanom R. Štefánikom. Zblízka hľadel komunizmu do tváre. Jeho syn Ladislav sa zasa v Banskej Bystrici stal členom päťčlennej protištátnej skupiny. Ako sám povedal preto, lebo do vedenia štátu sa chytala zberba a ak už máme slovenskú vládu, treba ju udržať.

A jeho odkaz Slovákom? Pokiaľ riadne neprehodnotíme históriu, nemôžeme hovoriť, že ideme dopredu.

Arpád Tarnóczy prezidentom

Na Slovensku bola založená Asociácia Maltézskeho rádu, ktorá bude zastrešovať všetky aktivity Maltézskeho rádu v našom štáte. Tento krok predstavuje významný míľnik v oblasti charitatívnej činnosti, humanitárnej pomoci a ochrany kresťanských hodnôt, ktoré Maltéžsky rád poskytuje v 120 krajinách sveta. Pri tejto príležitosti zorganizoval Maltéžsky rád v pondelok 16. septembra slávnostnú svätú omšu v Katedrále sv. Martina v Bratislave, za prítomnosti člena vlády Zvrchovaného Maltézskeho rádu Grand Commandera J.E. Fra' Emmanuela Rousseaua, ako aj za účasti prezidenta Slovenskej republiky Petra Pellegriniho, ktorú celebraval bratislavský arcibiskup a metropolita Mons. Stanislav Zvolenský.

Maltéžsky rád už viac ako 960 rokov presadzuje ochranu viery a pomoc ľuďom v núdzi bez ohľadu na rasu, národnosť či náboženstvo. Zvrchovaný Maltéžsky rád pôsobí na Slovensku od roku 1993, keď boli nadviazané bilaterálne diplomatické vzťahy medzi Zvrchovaným Maltéžskym rádom a Slovenskou republikou.

Prezidentom Asociácie sa stal dlhoročný člen Maltézskeho rádu a čestný predseda našej organizácie Arpád Tarnóczy, ktorý delegáciu PV ZPKO v oficiálnom príhovore privítal. Ďalej povedal: „Vznik Slovenskej asociácie Zvrchovaného Maltézskeho rádu je historickou udalos-

Zľava prezident SR Peter Pellegrini, arcibiskup Stanislav Zvolenský a Arpád Tarnóczy počas sv. omše.

Foto Eva Zelenayová

ťou. Slovensko sa týmto krokom pripojilo k ďalším 48 národným asociáciám Rádu po celom svete, ktorých hlavným cieľom je dlhodobý a systematický rozvoj charitatívnych aktivít a dobrovoľníckych programov. Veríme, že naša práca na Slovensku bude prínosom pre mnohých ľudí v núdzi, ktorí potrebujú pomoc.“ Zdôraznil: „Tešíme sa, že pri tejto príležitosti navštívil Slovensko aj zástupca vlády Maltézskeho rádu Fra' Emmanuel Rousseau, ktorý vyjadril podporu našej činnosti a projektom v oblasti sociálnej starostlivosti.“ **(ez)**

Blahoslavený biskup mučeník Pavol Peter Gojdič, OSBM

1888 - 1960

(Pokračovanie článkov o prenasledovaní Gréckokatolíckej cirkvi)

Pápež Ján Pavol II. predniesol 3. júla 1995 pútnikom v Levoči tieto slová: „Starší z vás sa zaiste pamätajú na úctyhodnú postavu biskupa Jána Vojtaššáka a bratia gréckokatolíci na postavu biskupa Pavla Petra Gojdiča. Obidvaja boli uväznení v žalári na základe pseudoprocesov. Dnes si zasluhujú, aby sa konal cirkevný proces ich blahorečenia, pretože vydali svedectvo o vernej službe Cirkvi na Slovensku.“

Dňa 4. novembra 2021 pápež Ján Pavol II. na Námestí svätého Petra vo Vatikáne slávnostne vyhlásil biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča, OSBM za blahoslaveného.

Na proces blahorečenia ctihodného služobníka Jána Vojtaššáka si Slovensko musí ešte počkať. Dokedy...?

Peter Gojdič sa narodil 17. júla 1888. Jeho otec Štefan Gojdič bol na posledy farárom v Cigelke a matka Anna Gojdičová privedla na svet štyri deti.

Po troch rokoch ľudovej školy v Cigelke Peter Gojdič odišiel do Prešova, kde ukončil základnú školu a absolvoval osemročné gymnázium. V roku 1907 vstúpil do seminára, ale už po prvom ročníku teológie ho biskup Ján Vályi poslal na teologické štúdiá na budapešťanskú univerzitu. Kňazskú vysviacku prijal spolu s bratom Kornelom 27. augusta 1911. Najskôr sa stal archívárom biskupského úradu a od roku 1917 pravidelne dochádzal na bicykli do 18 km vzdialeného Sabinova (môjho rodného mesta a bydliska), kde sa stal kaplánom. V roku 1919 bol riaditeľom biskupského úradu. Potom na veľké prekvapenie všetkých spolupracovníkov sa 22. júla 1922 utiahol do mukačevského baziliánskeho kláštora. Spolu s mníšskym habitom prijal aj rehoľné meno Pavol. Dňa 14. septembra 1926 ho pápež Pius XI. vymenoval za apoštolského administrátora Prešovskej eparchie. Po tejto správe sa rozplakal, lebo vedel, že sa mu kláštorný život rozplynul. Dňa 20. februára 1927 oficiálne prevzal úrad administrátora v Prešove a už 25. marca 1927 prijal v Ríme v bazilike nad hrobom sv. Klementa biskupskú vysviacku. Zvolil si biskupské heslo: „Boh je láska, milujme ho!“ V bazilike je pochovaný aj sv. Cyril. Pri súkromnej audiencii 29. marca 1927 mu pápež Pius XI. odovzdal biskupský kríž so slovami: „Dávam ti kríž, symbol veľkých ľudských krížov, ktoré na teba zošle náš dobrotivý Pán.“ Ukázalo sa, že to boli prorocké slová.

Ako biskup sa zaslúžil o povznesenie duchovného života kňazov a veriacich. Zakladal nové farnosti a vďaka jeho usilovnosti bol v Prešove postavený sirotinec. Výrazné boli jeho aktivity v oblasti školstva a vydavateľskej činnosti.

Vznik Slovenského štátu prijal s nevoľou, preto 22. novembra 1939 požiadala Svätú stolicu, aby namiesto neho vymenovala iného muža, ktorý by sa tešil úplnej dôvere vtedajšej vlády. Napriek týmto skutočnostiam bol 19. júla 1940 biskup Pavol Peter Gojdič povýšený Svätou stolicou do úradu riadneho sídelného prešovského biskupa. V roku 1942 bol autorom listu vatikánskeho charge d'affaires Burziovi, kde žiadal, aby Svätá stolicu, vyzvala prezidenta Jozefa Tisu na rezignáciu a tiež žiadal Pia XII., aby Tisu zbavil kňazskej hodnosti. Tieto jeho postoje vyvolávali množstvo nesúhlasu i útoky na jeho osobu.

Pri smutnej známých okolnostiach Prešovského soboru dňa 28. apríla 1950, keď štátna moc postavila Gréckokatolícku cirkev mimo zákon a zá-

roveň zakázala jej činnosť, bol biskup Gojdič zatknutý a internovaný. Začala sa tak jeho krížová cesta mnohými väznicami bývalého Česko-Slovenska. V dňoch 11.–15. januára 1951 vo vykonštruovanom procese s tzv. vlastizradnými biskupmi (Vojtaššákom, Buzalkom a Gojdičom) bol odsúdený na doživotné odňatie slobody, zaplatenie dvestotíc korún pokuty a odňatie všetkých občianskych práv.

Pre ostatných väzňov bol veľkou posilou

Na základe amnestie v roku 1953 mu bol trest z doživotia zmenený na 25 rokov odňatia slobody. Mal vtedy 66 rokov a jeho zdravotný stav sa stále zhoršoval. Biskup Gojdič bol vo väznicach vystavený fyzickému a psychickému nátlaku. Ustavične ho ponižovali a trápili najpodradnejšími prácami. Posledné dni svojho života strávil vo väzení v Leopoldove. Tam sa stretol aj s mojim otcom, ktorý o tomto stretnutí vydal svedectvo v knihe *Väzeň totality*: „V Leopoldove som sa stretol s gréckokatolíckym biskupom Pavlom Petrom Gojdičom. Povedal mi: „Bol by som veľmi šťastný, keby som ešte aspoň raz mohol prehovoriť k svojim veriacim, ktorých nosím vo svojom srdci. Modlím sa za nich, aby ostali verní Cirkvi a nedali sa oklamať.“ Pán biskup prežil vo väzení mnoho útrap. V noci ho vyfahovali z cely a kruto bili. Bol prideľovaný k prášeniu vriec od múky. Tá mu na krku spôsobovala otvorené rany. Pri každom dotyku košeľe s krkom cítil bolesť, preto si naň dával handričky. Keď to zbadal dozorca, nemilosrdne mu ich strhol.“

Na nemocničnom lôžku v leopoldovskom väzení, kde otec biskup trávil posledné dni, ho navštívil otec Alojz Vrána, ktorý ho vyspovedal a podal mu sväte prijímanie. Biskup Gojdič zomrel 17. júla 1960, v deň svojich narodenín. O dva dni ho pochovali na väzenskom cintoríne v Leopoldove a jeho hrob označili číslom 681. Na konci leopoldovskej väznice je cela, pri ktorej je skromná pamätná tabuľa. Za určitých podmienok je prístupná aj verejnosti. Naši členovia PV ZPKO ju niekoľkokrát navštívili a tichou modlitbou prosili blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča OSBM o orodovanie.

Dňa 29. októbra 1968 sa uskutočnila exhumácia jeho telesných pozostatkov na leopoldovskom cintoríne, ktoré previezli do krypty prešovskej katedrály. Po zhotovení nového sarkofágu akademickým maliarom Mikulášom Klimčákom v roku 1982, preniesli telesné pozostatky biskupa Gojdiča z krypty do katedrálnej Kaplnky sv. apoštola Petra a Pavla.

Dňa 27. septembra 1990 bol biskup Gojdič súdne rehabilitovaný. Je nositeľom štátnych vyznamenaní a ocenenia Spravodlivý medzi národmi. Jeho menom sú pomenované ulice, školy, budovy, ale aj gréckokatolícky kňazský seminár v Prešove. Blahoslavený Pavol Peter Gojdič, oroduj za nás!

Juraj Vrábel

predseda RO PV ZPKO v Košiciach

Kto teda vládne svetu?

V minulej úvahe sme sa začali zamýšľať nad otázkou kto vládne svetu citátom Karla Gotta. V roku 2012 konštatoval, že „politika sa odvíja podľa presných scenárov, nič sa ne deje náhodou, ani to najhoršie - vojny. O víťazoch býva vždy rozhodnuté - vopred. Beh sveta riadia vysoké nadštátne kruhy, tzv. ilumináti alebo osvietenici, a tiež sväté rády a lóže až po mysticko-okultné organizácie.“ A uviedli sme, že predelom v histórii bol Viedenský kongres, ktorý sa konal od 14. septembra 1814 do 9. júna 1815 vo Viedni a čiastočne aj v Bratislave.

Na tomto kongrese ruský cár Alexander I. odhalil zábery iluminátov, načo vtedajšia hlava Rothschildovcov, Nathan, prisahal, že jeho rod zničí cára aj s celou jeho rodinou. Naplnilo sa to v Petrohrade 25. októbra 1917 – podľa juliánskeho kalendára, podľa gregoriánskeho 7. novembra. Ten deň bol zhodou okolností (?) dňom, keď sa v roku 1879 v Janivke na Ukrajine narodil organizátor tejto akcie Lev Davidovič Trockij, pôvodným menom Bronštejn. Teda oslavy narodenín Bronštejna-Trockého mali podobu útoku na Zimný palác, čo v určitom zmysle akoby naznačovalo, že išlo o udalosť tajuplnú. Lebo tieto „oslavy“ poznačili celé nasledujúce storočie, odvtedy sa stalo Rusko pokusným územím na socialistické experimenty.

Medzníkom, ktorý predchádzal ruskej revolúcii, bolo vydanie Komunistického manifestu, ako demagogickej návnady pre masu v roku 1848, napísanom Karlom Marxom, ktorý pochádzal z rodu slávnych rabínov. Medzi rokmi 1859–1871 vypracoval dlhodobý plán na zmenu sveta americký generál Albert Pike. Súčasťou plánu boli – a vlastne ešte sú – tri svetové vojny. Prvá mala zničiť ruský cárizmus ako súčasť svetového kresťanstva, čo sa stalo, a pretvorila Rusko – večný cieľ útokov Anglosasov - na pevnosť bezbožného komunizmu. Druhá mala byť vyvolaná fašistami a sionistami, a vraždenie chudobných Židov malo umožniť vznik štátu Izrael v Palestíne. Stalo sa. Tretiu svetovú vojnu má podnieť konflikt medzi sionistami a islamským svetom a má vyústiť do zničenia islamu a Izraela. (Žeby sa to práve dialo?)

Masaryk v Petrohrade

Pokiaľ ide o ruskú revolúciu v roku 1917, sú tu aj ďalšie zaujímavé fakty. Málokto vie, že v tom čase bol v Petrohrade budúci prezident ČSR Tomáš Garrigue Masaryk. Piateho mája 1917 opustil Londýn, kam sa utiahol v septembri 1915, a z Londýna potom riadil rozbitie monarchie a vznik Česko-Slovenska. Londýn je zároveň miestom, odkiaľ potom Edvard Beneš počas druhej svetovej vojny ČSR obnovil. To nemôžu byť náhody, dva vojnové česko-slovenské štáty: jeden sa zrodil a druhý obnovil z Londýna.

Masaryk sa v Londýne na univerzite King's College stal profesorom „pre slovanské veci“. Pozornosť získaval prednáškami, žurnalistikou, osobnými stykmi. Koordinoval aj spravodajskú činnosť, mal dokonalé informácie o špiónážnej, sabotážnej a záškodníckej činnosti Nemecka i Rakúsko-Uhorska.

Mal prehľad i o situácii v Rusku, kde v cárskeho čase bol trikrát a okrem iného navštívil aj Leva Nikolajeviča Tolstého, ktorého však vôbec nemal rád. Bol autorom najrozsiahlšieho a najslávnejšieho diela o Rusku „Russland und Europa“, ktoré napísal v jeho rodnej nemčine. A okrem toho v ruskej pofeburuárovej vláde bol ministrom zahraničných vecí jeho priateľ Pavel Miľukov. Priatelili sa od čias ich spoločného účinkovania na amerických univerzitách. Zdá sa, že mali rovnaký názor: Rusko musí v prvej svetovej vojne, ktorá vypukla v lete 1914, pokračovať v bojoch až do úplného konca. Len tak získajú spojenci prístup do svetového chemického laboratória na Sibíri.

Odchádzal do Ruska po štvrtý raz a keďže vedel lepšie ako ktokoľvek iný, že ide do riskantných priestorov v neistých časoch, spísal závet a v zapečatenej obálke ho odovzdal dcére Olge, ktorá ho sprevádzala v zahraničí: „Jmňují dra Beneše za vykonavatele mé poslední vůle a za svého nástupce“. Cestoval na falošný pas pod menom Marsden, podobne ako Uljanov, ktorý v tom čase prišiel do Ruska pod menom Lenin. On cez Škótsko, Švédsko, v tom aj Fínsko, zatiaľ čo ten druhý zo Švajčiarska v zapečatenom vagóne tiež cez Fínsko. On s podporou Londýna, Lenin s peniazmi z Berlína. Nemci Leninovi prekvapujúco pomohli s presunom zo Švajčiarska, a to napriek tomu, že jeho revolučné myšlienky údajne nepodporovali. Má však byť pre Nemcov prospešný, je ochotný dohovoriť sa na prímerí a stiahnuť vojská z frontu. Tým sa jednak Nemci môžu vojensky orientovať na západ a súčasne bude koniec cárskeho nápadom „oslobodiť slovanské národy“ a schovať ich pod ruské krídla. Cár Nikolaj Druhý totiž – aj pod vplyvom stretnutia so Štefánikom – jednoznačne vyhlásil, že mu ide o ruské víťazstvo a o oslobodenie Slovanov v prospech Ruska. Pripusťme, že Nikolaj Druhý mal aj preto skončiť.

Do Petrohradu prišiel Masaryk v noci z 15. na 16. mája 1917. Zistil, že Miľukov už ministrom nie je. Rezignoval druhého mája, lebo petrohradskí vojaci, zrejme už pod Leninovým vplyvom, nechceli ďalej bojovať. Masaryk jedenásť mesiacov, od mája 1917 do marca 1918, pokračoval v misii, ktorú začal Štefánik, zhromažďoval v Rusku legionárov. V septembri 1918 – teda v čase „kádového budovania ČSR“ sa na Sibíri ocitol Štefánik s úlohou dostať legionárov domov. A hneval sa, keď sa jeho podpis ocitol na deklarácii, ktorú vo Washingtone uverejnil Masaryk bez jeho súhlasu.

Vieme, že v onej revolučnej noci Masaryk v Petrohrade bol, nevieme však kde presne. A vieme, že aktivity Česko-slovenskej národnej rady sídliacej v Paríži, kde úradoval Beneš, ako aj „narodeniny Bronštejna-Trockého“ v Petrohrade, financovali tie isté finančné skupiny: americký bankový dom Kuhn and Loeb. Existujú či neexistujú náhody?

Marián Tkáč

P.S.

Marián Tkáč sa 25. septembra dožíva životného jubilea 75 rokov. Srdečne blahoželáme!

Svedomie nehl'adaj v zákonoch

Pokračovanie z 1. strany

● **Takže jeho blahorečenie sa vás osobne dotklo?**

Iste a veľmi. Bola som na začiatku jeho procesu blahorečenia v roku 2013 v Skalici. Brat mal autobusovú dopravu a vicepostulátor beatifikačného procesu Augustin Slaninka, CM ho oslovil, či by lazaristov neodviezol do Skalice. A keďže mal voľné miesto, tak som išla aj ja a ešte niekto z rodiny. Už vtedy sme si s bratom uvedomili, ako veľmi Janko pomáhal nášmu oteckovi.

● **Jozef Letrich, ktorého spomínate, bol za ilegálne opustenie republiky odsúdený na 15 rokov väzenia. Vo väzení dokonca začal tvoriť protikomunistický časopis, čo mu vynieslo ďalšie roky väzenia. V Jáchymove sa skamarátil s vaším oteckom, o ktorom napísal, že „mal pevnú vôľu a bohaté skúsenosti z rýchlej divízie“. Ved' ho odsúdili za to, že bol vojakom Slovenskej armády. V Jáchymove však dostal tuberkulózu a mal problém plniť normu. To ste sa dozvedeli od pána Letricha?**

Áno, rozprával nám ako Janko Havlík fáral aj za nášho otecka, aby mohol poslať peniaze nám, rodine, boli sme štyria súrodenci. A mamička bola len upratovačka a zarábala 250 korún mesačne. Aby jej mohol otecko poslať peniaze, tak nám vtedy Letrich povedal, že Havlík pomáhal aj nášmu oteckovi. On spoluväzňom týmto spôsobom pomáhal. Pritom sám nebol zdravý.

● **Letrich bol spoluväzňom otecka?**

Boli v jednej cele. Dočítala som sa, že sa dostali do nejakej ubytovne po maďarských vojakoch, kde boli len traja, Letrich, otecko a ešte jeden Moravák. V ostatných boli tridsiati.

● **Odkiaľ to viete?**

Z listu, čo mi napísal Jožko Letrich. Všetko opísal o mojom oteckovi, čo sa dialo v Jáchymove. Som vďačná Pánu Bohu, že dal silu bratovi Palkovi, aby inicioval naše stretnutie

Pani Praženková často využíva služby duchovného PV ZPKO J. Košiara na požehnanie rozličných predmetov.
Foto Eva Zelenayová

s Letrichom. Od neho viem, že keď sa brat Palko narodil, pripili si pivom. Rozhodla som sa, ako najstaršia dcéra, uchovať pamiatku na nášho otecka a všetky dokumenty archivujem. Už si nepamätám rok, kedy sa to stalo, ale viem, že raz na Vianoce sme dostali veľký balík od otecka. Moji dvaja mladší bratia dostali hračky a ja knihu znotovaných Slovenských ľudových piesní. Chodila som na klavír, veľmi ma tá knižka potešila. Dodnes si ju uchovávam. Keď som sa dozvedela, že Havlík oteckovi pomáhal, tak mi bolo jasné, že Vianoce sme mali pekné vďaka nemu. On naozaj tým väzňom pomáhal, aj finančne, tým, že im pomáhal plniť normu. On, taký chorý.

● **Aké to bolo pre vás, keď ste prišli na Oravu a rozprávali ste sa s človekom, ktorý bol zavretý s vaším oteckom? Čo bolo také, čo vás naozaj dostalo?**

Ako ich tam mučili. To viem od neho. No to, čo prežívala moja mamička, viem zasa od nej. Počas oteckovho väzenia chodili za ňou eštecháči a nútili ju, aby sa rozviedla. Tvrdili jej, že manžel sa jej už nikdy nevráti.

Moja mamička im povedala, keď sa mi nevráti, tak budem vdova a moje deti budú sirotky, ale ja sa s ním nerozvediem. A rovnako zaobchádzali aj s väzňami. Rozprávali im škaredé veci. My z vašich žien urobíme k...y. A vaše deti zoberieme do výchovy a prevychováme ich. A budú plúť na vás. Toto rozprávali otcom rodín vo väzení. To sme sa dozvedeli od Letricha. Jeho snúbenicu donútili vydať sa. Otecko nám nikdy nehovoril o týchto veciach. Aj v tom mal pevnú vôľu. Nikdy sa nesušoval a nereptal na osud. Pravdou je, že sa uzavrel, nechcel mať kontakty a kamarátstva. Režim chcel poraziť poctivou prácou. Už som spomenula v predchádzajúcom rozhovore, že dostal dokonca štátne vyznamenanie, ale keď vyšlo najavo, že bol politickým väzňom, tak finančnú odmenu viazanú na vyznamenanie nedostal. Ale medailu máme. Jemu to úplne stačilo, lebo bol naozaj skromný človek a aj nás vychovával ku skromnosti.

● **Žiaľ, akosi ani dnes štát nechce registrovať, že existujú politickí väzni komunizmu. Hovorí sa iba o fašizme, ale že tu režim**

40 rokov popieral ľudské práva, násilne vstěpoval ľuďom ateizmus, prenasledoval vlastencov a veriacich, o tom sa nehovorí. Ak by nejestvovali organizácie politických väzňov, tak by povedali, zlatý komunizmus, lebo mlieko bolo za dve koruny. Ale že ten režim vstupoval ľuďom do svedomia, že ich amoralizoval, to sa nevidí.

Viem, že rodina na Orave, ktorá fakticky skoro nič neznamenala sa presťahovala do domu po Nemcoch v Moste pri Bratislave a tam sa už mali dobre. Vstúpili do komunistickej strany, no tých ľudí netrápilo, že majú niečo, čo komusi zobrali. Komunisti ponúkali veľké výhody tým, čo boli ochotní kolaborovať s režimom.

● **Mne to pripomína Sorosa, ktorý napísal, že Boh je prekonná autorita a jedinou univerzálnou autoritou sveta sú peniaze. Ale akú morálku majú peniaze? Nijakú. Pani Radičová, keď kandidovala za prezidentku povedala, že morálka je vecou dohody. Morálka nie je vecou dohody, je duchovnou záležitosťou. Morálny človek má veľký problém zradiť svoje svedomie. A takí boli politickí väzni. Nezlomil ich bezbož-**

ný režim, ktorý hlásal, že náboženstvo je ópium ľudstva. Náboženstvo, ktoré formovalo morálku ľudí. Čím ho nahradili? Zákonmi? V nich nenájdete cti otca svojho i matku svoju, či miluj blížneho svojho, ako seba samého, čo je krédom kresťana. A ak toto človek v sebe nemá, je ochotný robiť hocičo. Čo poviete?

Áno. Povieť jednu perličku. Bola som na prednáške Roberta de Matteiho v Bratislave na Štefánikovej ulici. Prezentoval na nej druhý vatikánsky koncil a aj to, čo je neobjasnené. Zbadala som tam kádeháka, bývalého ministra vnútra Vladimíra Palka. Využila som príležitosť a oslovila som ho. Hovorím mu, pán Palko, čo ste urobili s komunistami? No my sme ich postavili mimo zákona. Ohradila som sa, že to bolo veľmi málo, ale on už nemal záujem rozprávať sa so mnou. Otočil sa a venoval sa niekomu inému.

● **Postavili mimo zákon? A vytvorili s nimi koalíciu! To ako ide dohromady? V roku 1994 sa nakrátko spojili s komunistami a aj po roku 1998, aby vládli. A dnes sú ochotní vytvoriť koalíciu aj s progresívcami, čo je to isté.**

Áno.

● **Takže kádeháci sa nemajú prečo hlásiť ku kresťanstvu.**

Oni s Cirkvou a katolicizmom nemajú nič spoločné.

● **Mne to dokonca na TK pred voľbami v roku 1994 potvrdil sám Ján Čarnogurský, keď povedal, že KDH nie je konfesná strana, že je otvorenou stranou pre každého.**

Mne sa tiež nepáčilo, keď biskup Tondra pred voľbami agitoval za KDH. Voľte KDH, voľte KDH, tak som mu napísala, akým právom toto dávať ľuďom na vedomie, aby volili KDH. Ja som dostala slobodu a budem slobodne voliť. Vtedy žil ešte môj otecko a on nám povedal, deti moje, nevoľte KDH.

● **Váš otecko bol veriaci katolík, ako vojak Slovenskej armády ranený, za odmenu dostal prácu štátneho úradníka v banke a po vojne ho komunisti nazvali vlastizradcom. Ako sa s tým mamička vyrovnala?**

Na nej bolo všetko, celá domácnosť. Zrejme si ani nestačila uvedomiť svoje položenie, no statočne bojovala. Keď otecka zatvorili, prišla akcia B – vystahovanie. Prišli nám oznámiť, že sa musíme vystahovať do Modrého Kameňa. A moja mamička povedala, ten prah prekročíte iba cez moju mŕtvolu. Držala v ruke nôž a hovorila, neopovážte sa prekročiť tento prah.

● **A dali vám pokoj?**

Ako sa to vezme, ale otecko sa z väzenia vrátil do bytu, z ktorého ho odvedli. Mám jednu známu, ktorej rodinu vystahovali do osady neďaleko Veľkého Krtíša. Prišli do domu, kde nebola elektrina, voda, nič, iba zima. Takže my toto zdieľame viacerí. Ďakujem Pánu Bohu, že mamička bola až takáto silná. Veď v tom Modrom Kameni sme nemali nikoho. Na druhej strane všetky dokumenty týkajúce sa väzby otecka spálila. Zachovala som tri listy, ktoré písal mne. V liste k mojim narodeninám mi pripomína, že si treba zachovať lásku. Keď som si ho včera znovu čítala, musela som plakať.

Eva Zelenayová

SLOVENSKÉ ĽUDOVÉ PIESNE

Sväzok II.

Rediguje
Dr. František Poloczek

1952

Slovenská akadémia vied v Bratislave

6. októbra 1938 sa splnil sen niekoľkých generácií Slovákov

Dosiahli sme autonómiu

Šiesty október by mal byť štátnym sviatkom alebo aspoň pamätným dňom. Žiaľ, aj v podmienkach relatívne samostatnej druhej Slovenskej republiky, tento z hľadiska dejín nášho národa významný dátum, štátne orgány ignorujú. Dôsledne ignorujú. Iste to nie je náhoda, že povojnoví ideológovia zaviedli deň delostrelectva a spomienku na duklianskych hrdinov zrovna na šiesty október, aby prekryli a z pamäte Slovákov vygumovali spomienku na šiesty október 1938. Pritom je to jeden z najdôležitejších dátumov v našich dejinách. Je to už 86 rokov, čo slovenskí politickí predstavitelia na porade v Žiline sa prihlásili k návrhu ústavného zákona o autonómii Slovenska, ktorý niekoľko mesiacov predtým vypracovali právní experti Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. Zároveň bola s okamžitou platnosťou ustanovená vláda Slovenskej krajiny na čele s poslancom a čestným podpredsedom HSLS Jozefom Tisom. Žilinský manifest bol prvým krokom k štátnej samostatnosti, čo je cieľom každého moderného národa. K vyhláseniu autonómie viedla trnistá a dlhá cesta. Trvala 90 rokov.

Počas revolúcie roku 1848 si Slováci na májovom zhromaždení v Liptovskom Mikuláši formulovali jazykové, demokratizačné a štátoprávne požiadavky, vrátane autonómnej správy tých území, ktoré súvislo obývali. Národ, ktorému Pavol Jozef Šafárik dával ešte dvadsať- tridsať rokov existencie vstúpil do arény politického zápasu a žiadal právo na sebaurčenie. Odpoveďou peštianskej vlády bolo štatárium, zatykače a neskôr i šibenice. Po páde Bachovho absolutizmu opäť svietla nádej a v júni 1861 Slováci na národnom kongrese v Turčianskom Svätom Martine akklamčným prijatím Memoranda znova potvrdili snahu utvoriť si vlastné samosprávne územie formou Hornouhorskeho slovenského okolia. Pre Maďarov to bolo neprijateľné, keďže fráza o jednote a nedeliteľnosti Uhorska bola posvätným zaklínadlom. Aby myšlienku na samostatné slovenské územie raz a navždy pochovali, začali šíriť lži, že slovenské Okolie obijú doskami a Slováci v ňom zhnú od hladu, lebo nebudú si mŕť na Dolnej zemi zaobstarávať potraviny. Podobnú propagandu o nesebestačnosti Slováci počúvali od maďarských, neskôr českých politikov a ich slovenských koryfejov až do konca 20. storočia.

Nasledujúci vývoj v Uhorsku bol krajne neprajný aj elementárnym jazykovým a kultúrnym požiadavkám. A tak otázka slovenskej samosprávy bola odsunutá, nie však zabudnutá.

Na prelome 19. a 20. storočia sa začali dovtedy apatické a o národné záujmy málo dbajúce masy slovenského ľudu prebúdať. Spôsobilá to politická agitácia Ľudovej strany od polovice deväťdesiatych rokov, vzrast gramotnosti a odchod Slovákov do Ameriky. Až za oceánom sa presvedčili, že toľko propagovaný uhorský liberalizmus je len nálepka, za ktorou sa skrýva brutálny politický a národný útlak. Z Ameriky začal viať svieži vetrik slobody a čoskoro ho bolo cítiť aj na Slovensku.

Už roku 1909 zaznel medzi americkými krajanmi hlas vyzývajúci na úplnú národnú nezávislosť Slovákov. Novinár Adalbert Tholt Veľkoštiavnický sa prvý odvážil nastoliť koncepciu samostatného Slovenska, no jeho myšlienky sa zdali byť v danom čase chimérou. Všetko sa však zmenilo počas 1. svetovej vojny.

Zrodila sa Clevelandská dohoda

Americkí Slováci diskutovali o rôznych variantoch štátoprávneho usporiadania vzťahov v strednej Európe so zreteľom na slovenskú budúcnosť a napokon sa v danej dobe nastolilo optimálne riešenie – spojenie slovensko-české. Konkrétnym výsledkom víťazstva tohto štátoprávneho variantu bola Clevelandská dohoda uzavretá 22. októbra 1915 predstaviteľmi Slovenskej ligy a Českého národného

zdzruzenia. Dohodli sa, že budú bojovať za samostatnosť Slovákov a Čechov, ktorí po oslobodení vytvoria voľný zväzok s úplnou vnútornou samostatnosťou Slovenska.

Myšlienka spoločného štátu s Čechmi nemala na Slovensku podporu. Vajanský v Národných novinách roku 1915 vyhlásil za absurdné bláznovstvo, *aby Slováci obývané stolice mali byť pripojené k českému kráľovstvu a Slováci tak darovaní Čechom*. Aj Milan Hodža ubezpečoval rakúskych politických predstaviteľov, že Slováci sú bezvýhradne lojálni Habsburskému cisárstvu a odmietajú akékoľvek umelé nápady česko-slovenského zahraničného odboja. Česi na domácej pôde i v zahraničí čoraz častejšie používali termín československý národ a český štát. Vojnová situácia však menila postoje a na porade slovenských predstaviteľov v Martine v máji 1918 sa práve Andrej Hlinka osvedčil za spoločný štát s Čechmi.

O niekoľko dní na to vznikla na americkej pôde aj Pittsburská dohoda. Jej spoluautorom a dvojnásobným signatárom bol predstaviteľ Česko-slovenskej národnej rady v zahraničí Tomáš G. Masaryk. Zaručovala síce Slovensku autonómiu, ale všetky podrobnosti o zriadení prenechala právoplatným predstaviteľom Čechov a Slovákov. A tu treba povedať, že v revolučnom národnom zhromaždení do volieb v apríli 1920 v Slovenskom klube právoplatných predstaviteľov Slovákov bolo poskromne. Pritom národné zhromaždenie prijalo centralistickú ústavu, ktorá bola v rozpore so zásadami všetkých predchádzajúcich dohôd o slovenskej samospráve.

Vráťme sa však do búrlivej jesene roku 1918. Zásadné politické prejavy na domácej pôde prijaté v tomto období boli zmesou politickej nekonceptnosti, naivity, dôverčivosti a ľahkomyselnosti. **Na pôde uhorského snemu sa 19. 10. 1918 náš jediný poslanec Ferdiš Juriga v mene národnej rady uhorskokrajinského slovenského národa, vyhlásil samourčovací právo Slovákov.** Ale už 30. októbra 1918 Národná rada slovenskej vetvy jednotného československého národa deklarovala, že v mene československého národa bývajúceho v hraniciach Uhorska je jedine ona oprávnená hovoriť a konať a žiadala pre česko-slovenský národ samourčovací právo národnej nezávislosti. Deklarácia sa stala dôležitým argumentom pre českých centralistov, aby odmietali naplniť Pittsburskú dohodu, s poukázaním, že sami Slováci sa v Martine dobrovoľne osvedčili za súčasť československého národa a samostatný slovenský národ nejestvuje. Iba akási vetva či ratolesť, ale tá nemá právo na sebaurčenie. Prezident Česko-Slovenska Tomáš Masaryk šiel až tak ďaleko, že v interview pre francúzsky časopis vyhlásil, že slovenský národ nejestvuje, je to len výmysel maďarskej propagandy. Týmto výrokem prekonal aj Kolomana Tiszu, ktorý roku 1875 tiež poprel existenciu slovenského národa, ale pripustil, že jestvujú uhorskí občania slovenskej reči.

Česká supremácia Slovenska, ktorá bola citeľná už od prvých dní roku 1919, zrodila autonomistický pohyb, ktorý pod tlakom pražského centra paradoxne naberal na sile, ale nedokázal sa v centralistickej republike presadiť. Slovenskí politickí reprezentanti z HSLS, ale aj zo SNS, vedenej Martinom Rázusom, podali viacero návrhov na autonómne usporiadanie, ibaže všetky boli v Prahe zmetené zo stola. Slováci darmo prosili, žiadali, argumentovali, pražské politické kruhy tupo otrvávali na pozíciách centralizmu a jednotného československého národa. Až keď sa ČSR dostala v septembri 1938 do krízy a musela odstúpiť pohraničné územie Nemecku, už nebolo treba prosiť a autonómiu si Slováci vyhlásili v Žiline sami a následne tento krok dali Prahe na vedomie a tá musela súhlasiť. Zo zápasu o autonómiu máme dve poučenia: po prvé, keď vtáčka lapajú pekne mu spievajú, a po druhé, čo si sami nevydobyjeme, to nám druhí nedajú.

Ivan Mrva

Bráňme Cirkev, kňazov, vieru

Deti politických väzňov si 25. júla 2024 v Levoči pripomenuli 75. výročie utrpenia svojich rodičov, ktorí sa nebáli postaviť proti zlu. Ponižovanie a diskriminácia neobišla ani ich deti. Ako povedala predsedníčka RO PV ZPKO v Prešove Mária Dvorčáková pri pamätnej tabuli na Levočskú vzburu veriacich „na túto dobu nemožno zabudnúť. Hrdo sa hlásime k odkazu našich predkov a budeme ho pripomínať. Lebo kto nepozná svoju minulosť, je odsúdený ju opakovať. My to nikomu neprajeme. Nech nám v tom Boh pomáha, lebo on je láska.“

Homíliu, ktorá pri tejto príležitosti zaznela počas sv. omše, celebrovanej dekanom farnosti Petrom Majcherom, prinášame v plnom znení:

Bratia a sestry, dnes nám Pán Ježiš hovorí svoje predstavy o dobrom živote. Veľmi konkrétne vymenúva, čo všetko máme robiť v našom živote, aby sme žili podľa Ježišových predstáv. Vymenúva tri oblasti, ktoré majú učenici rešpektovať: *Nedávajte, čo je sväté, psom a nehádzte svoje perly pred svine... Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im... Vchádzajte tesnou bránou.* My si dnes všimneme jednu z tých oblastí, ktoré žiada Pán Ježiš, a síce všimneme si tretiu oblasť. „*Vchádzajte tesnou bránou, lebo široká brána a priestranná cesta vedie do zatratenia a mnoho je tých, čo cez ňu vchádzajú.*“

Už pápež Benedikt XVI. sa vo svojich komentároch k evanjeliám pýtal: „*Čo to vlastne znamená tá tesná brána? Prečo je mnoho tých, ktorí cez ňu nemôžu prejsť? Azda je táto brána určená len pre niekoľkých vyvolených?*“ takto sa pýtal pápež Benedikt. A hneď aj na tieto otázky odpovedal: „*Nie je to tak! Kristovo evanjelium nám hovorí, že všetci môžeme vstúpiť do života. Tá brána je síce tesná, ale je otvorená pre*

Tri generácie sa zišli pri pamätnej tabuli na Levočskú vzburu. Foto archív

všetkých; no a je tesná preto, lebo kladie nároky, vyžaduje úsilie, zriekanie sa, umírtovanie vlastného egoizmu.“ A toto sa nepáči všetkým, sú takí, ktorí sa nechcú usilovať, ktorí sa nechcú zriekať, ktorí si uplatňujú svoje práva na všetko a tým sa v podstate oberajú o Božie kráľovstvo. Nie my si určujeme, ako sa ide do neba, ale to určuje Boh. Chceš prísť do neba, choď tadiaľ a choď tak, ako to Pán Boh určil.

V dnešný deň si aj pri tejto sv. omši pripomínáme výročie Levočskej vzbury. Všetci tí, ktorí sú vypísaní na pamätnej tabuli, a ktorí boli prenasledovaní vtedajším komunistickým režimom sú príkladom toho, ako sa uplatňuje výzva „*vchádzať tesnou bránou*“, ktorá kladie náboženské nároky, vyžaduje úsilie pri obrane Boha a obrane ľudskej slobody, žiada zriekanie sa aj vlastného života, zabezpečenej budúcnosti a dokonca aj zriekanie sa osobnej slobody. Keď komunistický režim vo februári 1948 nastúpil k moci, ako prvé sa snažil upevniť a stabilizovať svoj režim. Vtedajší páni si uvedomovali, že prakticky celé Slovensko je veriace a je katolícke a tak sa snažili, aby cirkvi, ako spoločensky vplyvné organizácie, vyslovili svoju podporu komunistickej ideológii a vláde, a keď nie, tak aby aspoň nezaujali otvorene negatívne

stanovisko. Komunisti chceli Cirkev na svojej strane, chceli komunistickú cirkev. Naši predkovia však verili a žili pre Božiu cirkev, nie pre komunistickú a tak vyvinuli potrebné úsilie pri obrane Boha, nedali si vziať náboženské úkony a keď sa situácia vyhrotila, dokonca sa zriekli aj vlastnej budúcnosti vo vtedajšom štáte – kvôli svojim postojom už v štáte nemali budúcnosť, boli považovaní za vlastizradcov, boli väznení, zriekli sa vlastnej slobody. A čo z toho mali? Trpeli, ale pretože išli tesnou bránou, s istotou poviem, že vstúpili do nebeského kráľovstva, prišli do neba. Toto dosiahli pre seba; no a Cirkvi a kňazom na Slovensku zabezpečili budúcnosť, lebo ich chránili. Dnes tu Cirkev stále máme, komunistický režim tu už dávno nie je. Malo význam, čo spravili tí ľudia, čo spravili Levočania. Právom im patrí naša úcta a vďaka.

Bratia a sestry, dnes sme tu my, aby sme prebrali štafetu našich predkov a aby sme dnes my obraňovali Pána Boha v našej spoločnosti, aby sme si nenechali vziať náboženské úkony a aby sme sa postavili zoči voči tým, ktorí útočia a chcú obmedziť moc Boha a existenciu Cirkvi v našej spoločnosti. Sme tu teraz my. Obraňujme. Za to nás čaká nebo, tak ako našich predkov, Levočanov. AMEN.

STALO SA

1. októbra 1869 bolo založené rk. Gymnázium v Kláštore pod Znievom.

1. októbra 1950 sa v Rožňave konala tajná kňazská vysviacka Jána Chryzostoma Korca.

2. októbra 1952 v procese pred Štátnym súdom v Košiciach boli odsúdení na trest smrti za „teroristickú činnosť a špionáž v prospech USA“ príslušníci Bielej légie: Ján Rešetka, Michal Mihok, Bohumil Gruber a Dr. Bodnár na trest smrti, Stanislav Hadač na doživotný žalár, Ján Minárik na 25 rokov, Jozef Ležák na 18 rokov a M. Madej na 15 rokov väzenia.

6. októbra 1938 podpredseda HSĽS Jozef Tiso pozval do Žiliny členov Výkonného výboru Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. K nim sa pripojili aj predstavitelia všetkých dôležitejších politických strán Slovenska a podpísali spoločné Vyhlásenie o autonómii Slovenska v rámci česko-slovenského štátu.

6. októbra 1948 Národné zhromaždenie v Prahe vynieslo zákon na ochranu ľudovodemokratickej republiky. Tento zákon č. 231/1948 a nariadenia, ktoré sa k nemu pripájali, postupne odstránili všetky pozostatky demokratického právneho poriadku v Česko-Slovenskej republike.

8. októbra 1938 prvá autonómna vláda Slovenska slávnostne prišla do Bratislavy a ujala sa výkonu štátnej moci na Slovensku. Jedným z jej prvých opatrení bol dekrét ministerstva vnútra o zastavení činnosti KSČ na Slovensku.

9. októbra 1919 sa Andrej Hlinka vrátil do Ružomberka. V noci z 11. na 12. októbra ho českí četníci odvliekli z Ružomberka na Moravu a bez súdneho pokračovania ho väznili najprv v Mírove, potom v Brodke a nakoniec v Podolí pri Prahe až do 28. apríla 1920, keď ho museli prepustiť, lebo bol zvolený za poslanca do pražskej snemovne.

10. októbra 1938 predseda autonómnej vlády Slovenskej krajiny Jozef Tiso prvým vládnym nariadením vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

10. októbra 1919 bola založená Univerzitná knižnica v Bratislave.

12. októbra 1985 zomrel v Becko-

ve Andrej Marsina, kňaz, člen Štátnej rady SR. Po príchode frontu zaistený a odsúdený na 4,5 roka väzenia a na osem rokov straty občianskych práv. Svojho švagra židovského pôvodu zachránil pred odvečením do koncentračného tábora. Narodil sa 28. novembra 1885 v Žiline.

13. októbra 1914 bola otvorená Alžbetínska univerzita v Bratislave.

18. októbra 1918 T. G. Masaryk vydal Washingtonskú deklaráciu (Vyhlásenie nezávislosti česko-slovenského národa dočasnou vládou Česko-Slovenska), ktorou jeho „vláda“ vyhlásila samostatnosť česko-slovenského štátu. Česko-Slovensko teda formálne vzniklo v zahraničí, bez akéhokoľvek prejavu súhlasu obyvateľstva území, na ktoré si jeho tvorcovia robili nároky.

21. októbra 1947 česko-slovenská vláda v Prahe predložila návrh zákona o stíhaní trestných činov proti štátu. Zákon mal odstrániť pochybnosť, či takéto činy na Slovensku sa majú stíhať podľa zákona na ochranu republiky č. 50/1923, alebo podľa zákona Slovenskej republiky č. 320/1940 Sl. z.

22. októbra 1997 na bratislavskom cintoríne v Ružinove sme sa rozlúčili so zanieteným človekom za práva slovenského národa, podpredsedom organizácie politických väzňov JUDr. Valentom Michalíkom.

23. októbra 1915 na spoločnej konferencii Slovenskej ligy a Českého národného združenia v Clevelande uzavreli prvú dohodu o spolupráci amerických Čechov a Slovákov, ktorá vošla do dejín ako Clevelandská dohoda. Český návrh tejto dohody bol stručný a jasný: Program: 1. Samostatnosť tak Česka, ako aj Slovenska. 2. Spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska, s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským.

25. októbra 1949 vláda zriadila Úrad pre veci cirkevné, na ktorého čelo postavila komunistického predáka A.

Čepičku. Jeho poverencom pre Slovensko sa stal G. Husák.

25. októbra 1940 obnovili vychádzanie Katolíckych novín, ktoré v roku 1849 založil biskup M. Buzalka.

26. októbra 1939 na slávnostnom zasadaní Slovenského snemu jednomyseľne zvolili za prvého prezidenta Slovenskej republiky Dr. Jozefa Tisu, ktorému hneď oznámili výsledok voľby. Zložením Ústavou SR predpísanej prísahy bol uvedený do úradu.

26. októbra 1942 Spojené štáty americké uznali Benešovu „česko-slovenskú vládu v zahraničí“.

27. októbra 1907 maďarskí žandári strieľali do zhromaždeného davu veriacich, ktorí protestovali proti maďarským kňazom vyslaným do ich obce Černovej, aby vysvätili nový kostol. Zavraždili 15 osôb a vyše 80 osôb zranili. Občania Černovej žiadali, aby kostol vysvätil ich rodák Andrej Hlinka, z ktorého iniciatívy bol kostol postavený. Maďarské súdy potom ešte súdili 55 obyvateľov Černovej a odsúdili 22 mužov a 16 žien spolu na 36 rokov a 6 mesiacov väzenia.

27. októbra 1944 prieskumná hliadka pozostávajúca zo siedmich nemeckých vojakov obsadila baštu Povstania v Banskej Bystrici. Jediná strelba sa ozývala v okolí liehovaru.

27. októbra 1945 americká vláda vydala Dr. Jozefa Tisu a ďalšie slovenské politické osobnosti vláde Česko-Slovenskej republiky. E. Beneš vydal „prezidentský dekrét“ č. 137/1945 o trestaní niektorých previnení proti národnej cti (tzv. malý retribučný dekrét), o zaistení nespoľahlivých osôb a o osobitných táboroch pre nútené práce.

27. októbra 1968 Národné zhromaždenie ČSSR prijalo ústavný zákon č. 143/1968 o československej federácii.

29. októbra 1815 sa v Uhrovci narodil Ľudovít Štúr.

Oktober 1893 minister osvetly gróf Albín Csáky vydal nariadenie, ktorým rozkázal na mieste prepustiť zo služby všetkých učiteľov, ktorí nevedia po maďarsky.

Oktober 1990 – boli obnovené kňazské semináre v Banskej Bystrici, Nitre, Prešove a v Spišskej Kapituli.

PRIPOMÍNAME SI

V októbri si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

40 rokov

Ing. Miriam Polovková, Nitra-Dražovce
17.10.1984

50 rokov

Elena Bystrianska, Šiatorská Bukovinka
13.10.1974

55 rokov

Ing. Ivan Kliment, Tuhár
1.10.1969

65 rokov

Mgr. Rafael Rafaj, Bratislava
19.10.1959

70 rokov

Doc. PhDr. Ivan Mrva, Bratislava
8.10.1954
Mária Gašpariková, Topolčany
16.10.1954
Ing. Peter Prokop, Senec
25.10.1954

75 rokov

Ing. Ján Brodňanský, Košice
21.10.1949

81 rokov

František Petrek, Levoča
1.10.1943
Mária Kohnová, Bratislava
27.10.1943
Helena Záhorová, Bziny
30.10.1943

82 rokov

Michal Manduch, Topolčany
3.10.1942
Mária Libiedziková, Nitra
25.10.1942
Ing. Ivan Liday, Nitra
28.10.1942

83 rokov

Mariana Kršková, Topolčany
9.10.1941

85 rokov

Ján Mravec, Ivanka pri Dunaji
19.10.1939
Mária Kováčová, Bratislava
22.10.1939

87 rokov

Alžbeta Bileková, Jablonov
6.10.1937
Agnesa Molčanová, Jablonov
16.10.1937

89 rokov

Ing. Michal Záborský, Bratislava
8.10.1935

90 rokov

Magdaléna Šporerová, Bratislava
23.10.1934

91 rokov

Ondrej Šišulák, Bratislava
6.10.1933
Anna Petrušková, Jamník
24.10.1933
Ján Hric, Badín
30.10.1933

92 rokov

Mária Herodeková, Nitra
1.10.1932
Anna Palenčárová, Behárovce
11.10.1932

93 rokov

Jozef Baláž, Trenčín
8.10.1931
MUDr. Teodor Streicher, Bojnice
9.10.1931

96 rokov

Livia Brhlovičová, Bratislava
30.10.1928

100 rokov

Anna Polačková, Bratislava
20.10.1924

Jubilantom srdečne blahoželámene

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava
50 EUR
Michal Malatinský, Bratislava
10 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava
20 EUR

Ing. Marián Šuran, Bratislava
100 EUR
Štefan Novák st., Košice
100 EUR
Monika Chlebovič, SRN
20 EUR
Ľubomíra Praženková, Bratislava
10 EUR
Terézia Holecová, Šenkvice
20 EUR
MUDr. Mária Hundáková, Piešťany
30 EUR

Milan Kováč, Zemianske Kostolany
50 EUR
MVDr. Peter Blaško, Bratislava
6 EUR
Viera Ottmarová, Trnava
6 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 84 rokov, 18. augusta 2024, zomrel **JUDr. Viliam Apfel**, člen regionálnej pobočky Bratislava- mesto od roku 1990. Telesné pozostatky zosnulého boli spolopenené v bratislavskom krematóriu.

† Vo veku 74 rokov, 9. júla 2024, zomrela **Mária Fil'ová** z Heľpe, členka RO PV ZPKO v Banskej Bystrici. Posledná rozlúčka so zosnulou sa konala v rímskokatolíckom kostole v Heľpe 13. júla 2024.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

Na cintoríne v Lužiankach si utčili pamiatku bývalého predsedu organizácie v Nitre Dezidera Greguša. Pri jeho hrobe sa zišli Gitka Luknišiová, Agáta Fišerová, Eva Brinichová, Anna Mesarošová, Jozef Turček, Mária Balážová a predsedníčka regionálnej organizácie PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová.

Už nič nenapiše

Viliam Apfel bol členom našej organizácie od jej založenia. Nevynechal žiadnu pietnu spomienku na obeť komunizmu 17. novembra pri centrálnom pamätníku na bratislavskom cintoríne Vrakúňa. Vyštudovaný právnik venoval sa najmä literatúre faktu. Spolu sme sa stretávali v redakcii Slovenskej REPUBLIKY, kde sme boli obaja zamestnaní. Bolo to na začiatku 90. rokov a veľmi sme si želali samostatné Slovensko. Vysoký, štíhly a predsa nenápadný. Nemal rád lož, pretváranie našej histórie, aj preto sa venoval písaniu literatúry faktu. Tešil sa z obnovenia Slovenskej republiky, no rokmi ho opúšťala eufória. Nedokázal sa zmieriť s vývojom na politickej scéne. Jeho životná púť sa skončila 18. augusta tohto roku. Odpočívaj v pokoji!

Eva Zelenayová

Na Chrenovskom cintoríne v Nitre si položením kvetov, zapálením sviečok a modlitbou pri hrobe Márie Korecovej a jej manžela Antona utčili ich pamiatku predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová a Bohumil Louda. Pietu vykonali pri príležitosti 6. výročia úmrtia pani Korecovej.

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Bývalý minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort nebude financovať náš časopis Svedectvo a súčasné vedenie rezortu zrejme nedopatrením rozhodnutie bývalého vedenia MV SR nezrušilo. Preto aj naďalej sme odkázaní na Vašu pomoc, bez ktorej vydávanie Svedectva nie je možné zabezpečiť. Výšku štátnej dotácie síce súčasná vláda vrátila na úroveň pred vlády Igora Matoviča, ibaže stále zostáva v platnosti zákaz financovať z nej aj vydávanie Svedectva. Znovu sa ob-

raciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109**, alebo sa kontaktujte na tel. číslo: 02-52 63 81 56.

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

18. VII. 59.

Bakán Viliam 10325

T. Magdaléna Bakánová
manželkaDrahá Lúbká!

Predovšetkým čo najsrdečnejší pozdrav zasielam pre všetkých, aby sa snáď niečo necítil týmto mojím počinom ukeřdnený. Samozrejme, nemusím ti dlho vysvetľovať, že prečo dávny list potrebuje. Dvadsať dňom, ktorí je pre teba veľkým sviatkom, nastupujú vlastne do skutočného života. Na tento krok urobíš novozáujem za svoju povinnosť, predovšetkým ti popriat, ktorým dávny narodnám: Projem ti hodne zdravia, Božej milosti trpezlivosti vo všetkom, a ktorej čistej lásky ku všetkému, ktorá je tak veľmi potrebná, na každom kroku, pri každom našom počinaní, v každom prostredí na každom mieste, a vždy v pravi čas. Tak ako si sa snažila doteraz poradiť všetko čo vlastne človek k životu potrebuje, tak teraz tým viac sa snaž, aby si toho čo najviac poznala, lebo až v budúcnosti uvidíš čo si zanedbávala a čo ti najviac bude chýbať. Preto sahoťou do ďalšej etapy života, konečím spozdrovom predovšetkým, Boskórom. Tá a pusu posiadam, mam, Peter, Viliam, Pulkovi všo Veko. Do videnia

Bakán